

uznati za správné, neboť při vyjmenovaných úkonech projevuje se vůle manželů na venek zpravidla skutečným hmotným odevzdáním, kdežto při postupu v tomto případě jde o pouhý smluvní projev vůle manželů, jímž manžel na manželku svou převádí určité právo a tento ústní projev, poněvadž právě je učiněn mezi manžely, vyžaduje ku své platnosti na venek a vůči třetím osobám, by byl osvědčen formou notářského spisu, jak to citovaný zákon předpisuje. (Srov. ostatně judikát čis. 142 a rozhodnutí čis. 2015 sb. n. s.).

Čís. 6593.

Společnost podle Šu 1175 a násl. obč. zák.

Sestává-li společnost pouze ze dvou osob, má vyloučení jednoho společníka v zápětí skutečný zánik společnosti, tedy také zánik podle Šu 1205 obč. zák.

Třebas strany uzavřely na oko smlouvu pachtovní a smlouvu služební, šlo vzhledem k okolnostem vpravdě o smlouvu jedinou, mající podstatné znaky smlouvy společenské.

Přinesl-li společník do podniku svůj horní majetek i svou činnost jako správce dolování, spjatou nerozvížitelně se společným provozem podniku, začez se mu mělo dostati podílu na čistém zisku a měsíční odměny, má porušení ustanovení smlouvy druhým společníkem (nevypáčení platu, nepostaráni se o náležité provedení udržovacích prací, neplacení daní a poplatků) v zápětí možnost předčasného vyloučení provinilého společníka, pokud se týče vzhledem k smluvním podmínkám ukončení smlouvy.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1926, Rv I 1587/26.)

Žalobce uzavřel se žalovaným »pachtovní« smlouvu, již mu dal do pachtu svůj horní majetek, a zároveň i služební smlouvu, již byl žalobce ustanoven správcem dolování. Dle smluvních podmínek měl žalobce míti podíl na zisku a kromě toho dostávat měsíční plat. Nedodržení smluvních podmínek mělo míti v zápětí ukončení smlouvy. Ježto žalovaný žalobci neplatil, podnik, jehož provoz roku 1915 zastavil, řádně neudržoval a neplatil daně a poplatky, domáhal se žalobce zrušení »pachtovní« smlouvy a odevzdání pachtovaného předmětu. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Prováděje dovolací důvod čis. 4 § 503 c. ř. s., spatřuje dovolatel nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud uznal, že žalobce byl oprávněn smlouvu zrušiti bez odkladu, jelikož nevyplácel žalobci po měsíce smluveného platu, nepostaral se o provedení udržovacích prací a ze smluvního objektu neplatil daní a poplatků, čímž svého smluvníka vydal v nebezpečení, že je bude musiti zaplatiti sám. Vytýká

odvolacímu soudu jeho právní závěr, že v II. odstavci smlouvy ze dne 5. března 1923 uvedené důvody pro zrušení smlouvy znamenají jenom rozšíření zákonných důvodů rozvazovacích a že vedle těchto smluvních musí býti také použito zákonných důvodů rozvazovacích, to i tenkrát, je-li jejich povaha pouze dispositivní. Tvrdí, že z doslovu řečeného místa smlouvy jest zřejmým úmysl stran, směřující k úplnému vyřazení zákonných důvodů rozvazovacích, poněvadž stranami vzat byl v řečeném odstavci zřetel na všechny podstatné okolnosti, dokonce i na úmrtí některého smluvníka — v odstavci VI. smlouvy. Míní, že, i kdyby bylo lze schváliti odvolacímu soudu jeho mylný názor právní, že je dbáti v tomto případě také zákonných důvodů rozvazovacích, není pro ně v tomto případě nijakých předpokladů, že odvolací soud ani neuvedl zákonných předpisů, kterých použití měl na mysli, a pokračuje, že když služební smlouva tvoří podle odvolacího zjištění doplňující součástku hlavní smlouvy, rozhoduje tu jenom ustanovení o společenské a o služební smlouvě, nepřicházejí tu však v úvahu ustanovení o pachtu, vyloučená v tomto případě výslovně z důvodu Šu 1103 obč. zák. Praví, že se předpisy o služební smlouvě nehodí na tento případ, jmenovitě odvolacím soudem citovaný § 1162 obč. zák. a jeho poslední odstavec, poněvadž nesejde v tomto případě na tom, zda žalobce byl oprávněn jako zaměstnanec služební smlouvu zrušiti výpovědí, či bez výpovědi. Neupírá žalobci právo, by zrušil služební smlouvu, ale míní, že toto právo nemůže býti rozšiřováno na zrušení hlavní smlouvy, ve které je výslovně učiněno opatření pro případ, že žalobce zruší svůj služební poměr. Praví, že ani předpisy o společenské smlouvě neposkytují opory pro právní závěr, že se zejména nehodí na tento případ předpis Šu 1205 obč. zák. Z toho všeho dovozuje, že ani smlouva, ani zákon neobsahují ustanovení, které by ospravedlňovalo žalobce o okamžité rozvázání sporné smlouvy. Posléze míní, že ani po měsíce trvající neplacení žalobcova smluvného služného nemůže, jak se odvolací soud domnívá, kladeno býti na roveň oněm škodlivostem, jež by mohly způsobiti žalobcovo propuštění podle II. odstavce 3. bodu smlouvy, a odůvodňuje to tvrzením, že propuštěním byl by žalobce zkrácen na svém nároku na služné, kdežto několikaměsíčním neplacením služného zůstává řečený nárok žalobcův nedotčen, že žalobce má samozřejmě právo, by svou pohledávku na služném dobýval exekucí a že ani netvrdil, že by tato pohledávka byla nedobytna, jakož i, že nelze uznati, že by rozvázání jedné musilo míti nezbytně v zápětí také rozvázání druhé smlouvy, poněvadž na tento případ je pamatováno ve smlouvě. Dovolací důvod není opodstatněn. Podle Šu 1207 obč. zák., sestává-li společnost jenom ze dvou osob, zaniká smrtí jedné. Před uplynutím času může býti podle Šu 1210 obč. zák. vyloučen ze společnosti společník, nesplní-li podstatných podmínek smlouvy. Poněvadž v tomto případě sestává společnost pouze ze dvou osob, má podle §§ 7 a 1207 obč. zák. vyloučení jednoho společníka v zápětí skutečný zánik společnosti, tedy zánik také podle Šu 1205 obč. zák., podle kterého společnost zaniká sama od sebe, byla-li věc dokončena nebo nemůže jí býti dosaženo. Odvolací soud správně uznal, že obě smlouvy i »pachtovní« i »služební« tvoří ve skutečnosti jednu ne-

dělitelnou, svou právní povahou nikoli jako pachtovní se projevující smlouvu (§ 1103 obč. zák.). Odvolací soud zjistil, že úmyslem stran bylo uzavřít tuto jedinou smlouvu, při čemž je lhostejno, že, vyloživ ji s použitím pravidla Šu 914 obč. zák., označil ji jako nepojmenovanou smlouvu. Podle Šu 916 první odstavec druhá věta obč. zák., má-li projevem vůle zakryto býti jiné jednání právní, musí býti posuzováno podle své pravé podstaty. Zahalený projev dlužno nejprve vyložiti podle vykládacího pravidla Šu 914 obč. zák., tedy dlužno se nejprve tázati, co strany projevem chtěly skutečně, a podle toho sluší souditi, jakou normu je přičítati smluvníkům. Je tedy zcela lhostejno, že strany, měvše úmysl uzavřít jednu jedinou smlouvu, na oko uzavřely smlouvu pachtovní a smlouvu služební, že užily i šalivých výrazů právnických, nejsoucích v souladu s tím, čeho, jednavše spolu, chtěly docíliti. Tvrdí-li dovolatel za tohoto stavu, že nelze z II. odstavce jako »Pachtovní smlouva« nadepsané smlouvy ze dne 5. března 1923 odvoditi, že tamže uvedené důvody pro zrušení smlouvy znamenají jenom rozšíření zákonných důvodů rozvazovacích a že vedle těchto smluvených musí býti také použito zákonných důvodů rozvazovacích, to i tenkrát, je-li jejich povaha pouze dispositivní, poněvadž z doslovu řečeného místa smlouvy je zřejmým úmysl stran, směřující k úplnému vyřadění zákonných důvodů rozvazovacích, nelze mu přisvědčiti, neboť důvody pro zrušení smlouvy nejsou body 1. až 4. II. odstavce »pachtovní smlouvy« vyčerpány úplně, nevzavše zřetele k tomu, že smlouva stran, pokud má, zůstavši jinak smlouvou smíšenou, podstatné znaky společenské smlouvy, vybudována je pouze na spolupráci dvou společníků, že tedy vyloučením jednoho společnost zaniká podle §§ 7 a 1207 obč. zák., ale že také podle Šu 1205 obč. zák. zaniká sama od sebe, poněvadž v podniku nemůže býti pokračováno. Podle obsahu obou sporných smluv, přinesl žalobce do podniku jako podíl svůj horní majetek a svou činnost jako správce dolování, spjatou nerozvížitelné se společným provozem podniku, jehož účelem bylo »dobývání arsenu a měděné rudy, po případě dalších vyhrazených mineralií a rud«, a jako podílu na zisku dostalo se mu »10% čistého výtěžku podnikového«, jakož i 1000 Kč měsíčně odměny za jeho činnost. Tato smluvní ustanovení jsou podstatnými ustanoveními smlouvy, jichž porušení má podle obdoby Šu 1210 obč. zák. v zápětí možnost předčasného vyloučení takovým porušením provinilého společníka. Odvolací soud zjistil, že dovolatel nevyplácel žalobci po měsíce smluveného platu, že se nepostaral, zastaviv podnikový provoz, o náležité provedení udržovacích prací, že neplatil podle smluvního závazku daní a poplatků ze smluvního objektu, čímž svého smluvníka vydal v nebezpečení, že je bude musiti zaplatiti sám. To vše je podstatným porušením smluvních povinností se strany jednoho na úkor druhého smluvníka, opravňující tohoto, aby se domáhal podle obdoby Šu 1210 obč. zák. vyloučení druhého smluvníka. Strany však výslovně smluvily pro toto porušení smlouvy těžší následky, totiž ukončení smlouvy. Dovolatelovo tvrzení, že ani po měsíce trvajícím neplacením žalobcova smluveného služného nemůže, jak se odvolací soud mylně domnívá, kladeno býti na roveň oněm škodlivostem, jež by mohly způsobiti žalobcovo propuštění podle smlouvy,

a že žalobce má samozřejmě právo, by svou pohledávku na služném dobýval exekucí a že ani netvrdil, že by tato pohledávka byla nedobytna, nemůže oslabiti hořejší závěr právní, uváží-li se, že dovolatel protismluvním zastavením provozu zmařil účel smlouvy, jejíž nerozvázání a jejíž další trvání přičilo by se také všeobecné zásadě §u 1052 obč. zák.

Čís. 6594.

Výboru advokátní komory nepřísluší odvolání do usnesení vrchního zemského soudu, jímž změnou usnesení komorního výboru, zápis do seznamu kandidátů advokacie zamítajícího, zápis ten byl povolen na odvolání podle §u 30 adv. řádu.

(Plenární usnesení ze dne 17. prosince 1926, čís. pres. 563/26.)

Usnesením nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 1925, R II 7/26, čís. sb. n. s. 5685, bylo odmítnuto odvolání výboru moravské advokátní komory do usnesení vrchního zemského soudu, jímž bylo změnou rozhodnutí výboru advokátní komory vyhověno žádosti kandidáta advokacie o započtení doby do advokátní praxe, ježto nebylo uznáno oprávnění výboru advokátní komory ku odvolání. Podáním ze dne 19. března 1926 žádal výbor moravské advokátní komory presidium nejvyššího soudu, by otázka přípustnosti odvolání na nejvyšší soud proti výborem odepřenému, avšak vrchním zemským soudem povolenému zápisu do seznamu kandidátů advokacie nebo potvrzení advokátní praxe byla předložena plenárnímu senátu a odůvodnil svou žádost takto:

»Výbor moravské advokátní komory poukazuje především na to, že od trvání advokátního řádu v této otázce vydaná rozhodnutí skoro vešměs uznala přípustnost takového odvolání. Bylo tomu tak nejen v praxi bývalého nejvyššího soudního dvoru, ale i při rozhodnutích čsl. Nejvyššího soudu. Bud'te zde uvedena jenom dvě rozhodnutí Nejvyššího soudu a to rozhodnutí ze dne 17. srpna 1920, R II 209/20, jež se týkalo započtení vojenské služby kandidáta advokacie do advokátní praxe a rozhodnutí ze dne 26. října 1920, R II 343/20, jež se týkalo výborem odepřeného a vrchním zemským soudem povoleného zápisu do seznamu kandidátů advokacie. — V obou případech rozhodl nejvyšší soud o odvolání výboru advokátní komory proti rozhodnutí vrchního zemského soudu meritorně, ni z daleka nepomýšleje, že by výboru advokátní komory bylo oduznati právo odvolání proti rozhodnutí vrchního zemského soudu. — V četných jiných případech rozhodl Nejvyšší soud vždy v témž smyslu a též praxe bývalého Nejvyššího soudního dvoru byla táž. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 1926, R II 7/26, o něž zde jde, odporuje tudíž naprosto dosavadní praxi a dle názoru podepsaného výboru nutno proti němu míti vážné pochybnosti. Rozhodnutí tvrdí, že dle §u 30 adv. ř. přísluší odvolání toliko proti odepření žádosti, tedy toliko postiženému kandidátu, nikoliv však výboru advokátní komory, jenž o žádosti rozhodl a není tedy vůbec stranou, nýbrž stolicí k rozho-